

Godišnja pretplata Din 30.—
 Za inozemstvo dvostruko.

Adresa Uredništva i
 Uprave: Šibenik, p. p. 17

„Katolik“ izlazi svaki tjedan.

KATOLIK

Vlasnik i odgovorni urednik;
 Sveć. Joso Felicinović
 Šibenik ulica sv. Martina

Štampa: Pučka Tiskara
 (Braća Matačić pk. Petra)
 Predstavnik Vjek. Matačić.

Oglasi po naročitoj tarifi.

Sv. Oče! Mi smo s Tobom!...

U britanskom parlamentu jednog je netko dobacio velikom O'Connell-u tobože uvredljiv naziv: „Papin sluga!“ Ovaj borac za slobodu Irske i glasoviti katolički govornik tada ustade, te zaviče onomu, koji ga je tim mislio, da uvrijedi: „Jadničel! Mislili ste, da ćete me tim nazivom uvrijediti, a kad samo vi ste me njim počastili. Jest, ja sam Papin sluga i ponosim se tim, jer biti vjeran Papi znači, da se moja vjera spaja s onim lancem nikad prekinutim nasljednika sv. Petra, koji nas spaja sa Isusom Kristom; dok vaš lanac ne ide dalje od Lutera, Kalvina, Henrika VIII. i Elizabete. Jest, ja sam Papin sluga, a kad biste Vi samo malo shvatili stvari, tada biste razumjeli, da je mnogo bolje u vjerskom pogledu biti ovisan od Pape negoli od Kralja, od tijare negoli od krune, od reverende (svećeničke haljine) negoli od civilnog odijela, od koncila negoli od parlamenta. Pocrvenite vi i samoga se sebe sramite, što nemate ni vjere ni razuma! Zato je bolje, da šutite!“

I mi se ponosimo s Papom, uvijek i svuda. Svi mi katolici iz cijele Jugoslavije, a napose mi Hrvati, sinovi onoga naroda, koji je bio nazvan „Predziđe kršćanstva“, svećenstvo i vjernici, u ovim časovima sv. Ocu Papi kličemo iz dna srca: Sv. Oče Pio XI., mi smo s Tobom, jer si ti živući Petar, agaoni kanen svete katoličke Crkve! Ako to svaki dan osjećamo i svaki dan za Tebe molimo, danas, na dan jedanaeste godišnjice Tvoga krunisanja, treba da Ti to i javno očitujemo i otvoreno ispovjedimo.

Poslušnost je ona krepost, po kojoj

Tko treba NAOČALA
 neka se obrati optičaru
Vinku Vučića - Šibenik
 Ulica Kralja Tomislava
 (DROGERIJA)

se pobjeđuje u svim borbama života. Mi se divimo discipliniranoj vojsci, koja slijedi svoje zastave i svoga generala, a da ne kritikuje ili ispravlja i mijenja njegove naredbe. Treba se zato diviti i poslušnosti vjernika i svih 3.800 svećenika Jugoslavije našim biskupima, a preko njih Papi, vrhovnom glavaru i učitelju Crkve.

Ima nažalost zlobnih ljudi, koji bi željeli da vide te katoličke redove uzdrmane, podijeljene, jer bi time velika socijalna moć Crkve u društvu bila slomljena i okrnjena. No, Bogu hvala, nade su se naših neprijatelja izjalovile.

Dobrotvornost i Pape kroz vijekove

Karitativna akcija nije ništa nova u katoličkoj Crkvi, pače ona je s njom tijesno spojena, te i svoj početak ima baš u podrijetlu same Crkve. Siromaštvo, koje je Isus posvetio u svojoj osobi, Crkva je uvijek osobito štovala, pokazujući veliku i trajnu brigu u svako doba prema siromasima i ubozima, u čemu su bili prvi upravo Pape.

Oni su već od prvih dana kršćanstva marno i s pravom očinskom ljubavlju pritijecali u pomoć potrebama čitavoga kršćanstva određujući, da se sakupljaju milodari za pomaganje siromašne i progonjene braće. A ta ljubav prvih kršćana prama nevoljnicima bila je tako žarka, da su imućniji dobrovoljno prodavali svoja dobra i novac predavali na raspolaganje Papi, koji bi njim onda pomagao siromahe.

Iz velike ljubavi prvih kršćana prama siromasima osnovan je i posebni red, red đakonâ, kojima je bila dužnost pomagati uboge i dvoriti nemoćne. Oni su imali čak kuće i gostinje, gdje su vršili ovu svoju plemenitu dužnost prama siromasima, a široki rukavi dalmatike, koju svećenici nose još i danas pri sv. Misi, potječu baš iz toga vremena, kad su bili simbolom njihove osobite darežljivosti. Pored spomenute dalmatike na karitativnu akciju prvih kršćana podsjeća

Osim rijetkih Judinih sljedbenika cjelokupno je katoličko svećenstvo, kako svih biskupija, tako i ovih dviju naših, složno kao jedan čovjek sa svojim Pastirom na obranu Kristove nauke i katoličke civilizacije. Ostalo je vjerno obećanju, danom na dan ređenja, vjerno i poslušno, svaki na svom mjestu, na obranu svoga položaja, ponosno, da tim sluša Krista na zemlji i najbolje služi svom dragom narodu.

Tu svoju lijepu i divnu poslušnost i jedinstvo sa izrazima svoje najodanije sinovske ljubavi mi poklanjamo sv. Ocu danas, na ovaj Njegov veliki dan.

Uredništvo

nas i takozvani sukintorij. To je jedan odjevni predmet samoga Pape, koji je u drevnoj starini pridržavao torbu, koju je sam Papa nosio uvijek sobom za sakupljanje milodara.

Na Veliku subotu bilo je kraj sv. Petra u Rimu osobito mjesto, sa kojega je Papa javno dijelio milostinju siromašnom puku, što najbolje dokazuje, koliku su ljubav gojili Pape prama siromasima.

Iz te njihove očinske ljubavi prama bijednicima nikle su i prve bolnice, ubožišta, gostinjski, odgajališta i druge dobrotvorne ustanove. Mnogi znameniti pisci kao Magri, Muratori, Nicolai i drugi veličaju u svojim djelima darežljivost Papâ i njihovu brigu prama siromasima, koju su osobito pokazivali u velikim nesrećama i oskudicama.

Da se vidi, koliko su Pape učinili dobra nevoljnicima novcem, hranom i dobrotvornim ustanovama, mi ćemo samo površno iznijeti najzaslužnije među njima:

Papa sv. Soter bio je veoma darežljiv, te je dijeljenje pripomoći, koju su njegovi predšasnici uveli za siromahe Rima, proširio na bijednike i najudaljenijih kršćanskih zemalja. Na crkvenom saboru u Rimu, održanom za sv. Silvestra (314.—337.) u prisuću cara Konstantina, bi određeno, da se četvrtina crkvenih prihoda

potrijebi u dobrotvorne svrhe. Papa sv. *Gelazij* (492.—496.), i sam veliki darežljivac, piše u jednom pismu, da „ništa bolje ne pristaje uzvišenoj službi svećenika od zaštite siromaha i bolesnika“.

Papa sv. *Simah* (498.—514.) sagradio je vlastitim novcem bolnicu za bolesnike i gostinjac za hodočasnike. *Benedikt I.* (574.—578.) bio je neiscrpiv u darežljivosti, te je sve svoje imanje podijelio siromasima.

Sv. *Grgur Veliki* (590.—604.) bio je tako darežljiv, da je jednoga dana ne imajući što drugo pri ruci darovao siromahu svoju srebrenu posudu, u kojoj mu majka sv. *Silvija* slaše objed. Isti je Papa na uspomenu dvanaestorice apostolata odredio, da se na njegov račun dijeli dnevno ručak dvanaestorici prosjaka.

Sv. *Deodat* (615.—619) ne samo je obilno darivao siromaha, već je također posjećivao i dvorio razne bolesnike, pa i gubavce, te je jednoga poljupcem izliječio.

Sv. *Lava II.* (682.—683.) radi njegove darežljivosti savremeni slikari prikazivahu uvijek, kako vodi pod ruku nevoljnike. Sv. *Grgur III.* (731.—741.) nije uopće poznavao granica u darežljivosti, pa je i dugove siromaha prenašao na se.

Sv. *Nikola I.* držao je popis svih ubogara i nevoljnika Rima te im je osobno dijelio svagdanje jelo, pripravljeno na njegov trošak. Sv. *Lav IX.* (1049.—1054.) tako je ljubio siromaha i bolesnike, da je jednoga gubavca položio sa sobom u krevet, ali ga ujutro nije našao kraj sebe, jer je u osobi toga gubavca bio sam Isus. *Inocent III.* (1198.—1216.) uvede redovitu milostinju za siromaha i bolesnike, koja se dugo održala.

Na osobit način bio je darežljiv *Aleksandar V.* (1409.—1410.), o komu su govorili, da je bio bogat kao biskup, siromah kao kardinal, a prosjak kao Papa. *Pavao II.* (1464.—1471) držao je po svim predjelima Rima svoje pouzdanike s nalogom, da dijele stalnu mjesečnu pripomoć svim siromasima. Pod *Silvestrom V.* (1471.—1484.) dijelila se dvaput sedmično kod crkve sv. *Marije* u Rimu milostinja u kruhu i vinu.

Aleksandar VII. (1656.—1667.) postavši Papom proda sve svoje pokućstvo i posude, što ga je imao kao

kardinal, a novac razdijeli među uboge. *Inocent XII.* sagradio veliki zavod i u nj smjesti svu siromašnu djecu i nemoćne starice i starce, a siromaha uzme za rođake i ostavi im svoje imanje.

Pape, koji slijede upravo se natječu u darežljivosti, zbog koje su *Benedikt XIII.* (1724.—1730.) prizvali „ocem siromaha“. *Pio VI.* (1775.—1799.) pokazao je svoje osobitu darežljivost pri jednoj poplavi Rima, jer su svi postradali našli kod njega izdašnu pomoć. *Lav XI.* (1823.—1829.) odredi,

Socijalna dobročinstva Papinstva

Povjest civilizacije je povjest Papinstva. Pape su joj postavili i prve temelje u mirući kao mučenici za slobodu savjesti u doba, kad su se carevi smatrali bogovima. Tko je zaustavio barbare i njihovog vođu *Atilu*, prozvanog „bič Božji“? Papa sv. *Lav I.* Pape su u srednjem vijeku veliki pioniri civilizacije u Njemačkoj, u Engleskoj, pa i kod nas Hrvata. Tko je podigao čast i dostojanstvo žene, očuvao svetost i nerazrješivost ženidbe? Tko je oplemenio ručni rad, raširio cehovsku radničku organizaciju, koja je bila najbolje riješila radničko pitanje, raširio i obranio građanske i političke slobodine gradova i autonomnih općina i tako kod nas ispisao najsajnije stranice naše prošlosti? Tko je širio znanost, prosvjetu i sve lijepe umjetnosti u teškim danima, kad za njih više nitko nije mario? Tko otvorio univerze i druge škole? Tko je zadivio svijet karitativnim djelima u svako doba, dok su se ljudi u ratovima klali kao zvjerad? Rimski Pape. Oni sami.

U doba strahovitih borba na obranu kršćanstva protiv polumjeseca, u kojima se toliko istaknuo i proslavio naš hrvatski narod, da je dobio častan naslov „Predzide kršćanstva“, Papinstvo je ono, koje je organiziralo i vodilo obranu od Turaka i najviše doprinijelo sjajnim pobjedama pod *Lepantom*, pod *Bečom* i *Beogradom*.

Pape su oni, koji se dogovaraju sa vladarima, osvajačima Amerike, da se s njihovom vojskom iskrcaju i misionari, pioniri mira i civilizacije. Povijest dviju Amerika je usko vezana sa povješću rimskih Papa. Kako su se odlučno zauzeli zadnji Pape, osobito *Lav XIII.*, za potpuno ukinuće ropstva

da se njegovom milostinjom plaćaju liječnici i lijekovi za siromaha. *Plo X.* rođen kao siromah živio je siromašan i kao svećenik i kao biskup i kao Papa te je i umro siromah radi svoje velike ljubavi prema siromasima.

I tako evo po ovom nizu velikih dobročinitelja među Papama dolazimo do slavnog imena današnjega sv. *Oca Pija XI.*, koji je u ime i za ljubav Isusovu, a za pomoć mnogobrojnih siromaha sadašnjice, proglasio svetu vojnu kršćanske dobrotvornosti protiv svake vrsti bijede.

Isti *Lav XIII.* je onaj, koji enciklikom „*Rerum Novarum*“ pokazuje svijetu putokaz za najbolje i najpravednije rješenje radničkoga pitanja, pak je onim pravom to Papino pismo prozvano *Magna charta* radničkih zahtjeva.

U strašnom svjetskom ratu Pape su zastavnici dobrotvornosti i milosrđa na svijetu stojeći kao velika moralna sila iznad svih ratujućih naroda. U najcrnijim danima civilizacije i u doba novih barbarstva oni su pokazivali, da svijetlo života i civilizacije dolazi jedino iz vječnoga Rima.

Sadašnji pak Papa *Pio XI.* nastavlja rad prošlih Papa za izmirenje naroda na temelju one vječne pravde, koja proizlazi iz nauka evanđelja. Pomaže bijednike u Rusiji i po svijetu. Još neviđenim žarom obnavlja apostolat vjernika za obraćenje nevjernika, a sa enciklikom „*Quadragesimo anno*“ pokazuje ljudima put za socijalnu obnovu svijeta. Organizira svuda Katoličku Akciju, te sa enciklikom „*Castelli connubii*“ upućuje današnji moderni sebični i poganski svijet, kako je u sakramentu ženidbe spas obitelji od teške krize, u kojoj se ona danas nalazi.

Kad bismo htjeli sve spomenuti, šta su Pape učinili za dobrobit čovječanstva, morali bismo napisati čitave knjige. Svakako povijest najbolje svjedoči, da su kroz ovih zadnjih 20 vijekova Pape nepobjedivi branioči kršćanske civilizacije.

„Svima je poznato, dobro je, da svatko znade, da nam je osobito mila Katolička Akcija, i, kako smo izričito rekli, ona je zjenica naših očiju.“
Papa *Pio XI.*

Biskupska okružnica o sokolstvu

Br. 301/Pr.

Časnom svećenstvu i vjernicima svojim Mir i Blagoslov u Gospodu

Čitav svijet nalazi se u zlu, u nevolji. A u to zlo došao je svijet zato, što se udaljio od Krista, Sina Božjega, i svetih njegovih nauka i zapovijedi, — što je zanemario i odbija svetu njegovu milost, koju nam je zaslužio gorkom smrću na križu i predao Crkvi svojoj, da nam je dijeli u svetim sakramentima. Svijet neće Krista Spasitelja, već se oslanja jedino na svoju mudrost i traži svu sreću jedino u zemaljskim stvarima i tjelesnom uživanju. Kako je krivo ovo mišljenje i nastojanje, pokazuje najočitije opća nevolja, koja je navalila na svijet, i strašna pokvarenost, koja se toliko jače širi, koliko više gine vjera u srcima ljudi. Svjedoci su tome grozna razuzdanost, kletve, krađe i psovke, umorstva i samoubojstva, koja se tako strašno množe. I koje čudol Mi svi dobro znamo, kako teško i s kolikim samoprijetorom u današnjem pokvarenom svijetu i uz pomoć vjere i milosti Božje svladavamo zlo, a što onda, ako čovjek nema vjere u Boga ni u besmrtnu dušu. Samo vjera, dakako živa vjera, kadra je čovjeku dati snagu, da se očuva od čudoredne iskvarenosti i propasti, i da živi životom, koji dolikuje djeci Božjoj. Zato svi oni, koji vjeru u srcima ljudi oslabljuju, potkapaju — htjeli ili ne htjeli — ruše ovaj jedini temelj, na kojemu čvrsto stoji čudorede pojedinih ljudi i naroda.

Predragi vjernici! Sveta je naša dužnost, skopčana s teškom odgovornošću pred Bogom, da vas upozorimo na jednu veliku pogibao, koju krije u sebi za vjeru vašu i djece vaše uzgoj u sokolskom duhu Tyršova sustava.

To vam, predragi, želimo pokazati tako jednostavno, da budete mogli svi razumjeti. Tyrš, koji se rodio pred sto godina, bio je osnivač češkoga Sokola. On je po krsnom listu doduše bio katolik, ali je već rano izgubio svoju katoličku vjeru. Ne samo da nije priznavao kršćanske vjere, već nije vjerovao ni u Boga, ni u besmrtnu dušu, a pakao i nebo ljudska su mu izmišljotina. To su sve dokazali pisci iz redova njegovih vlastitih pristaša. Život čovjeka na zemlji, vječno giba-

nje i razvitak čovječanstva, to mu je sve. I samo za ovu svrhu ima se udešavati sva odgoja čovjeka.

I ovu Tyršovu nauku postavio je SKJ kao osnov svega svoga reda i života. „Sokolstvo“ — vele njihova pravila (Ciljevi i prtevi) — „jest pokret u smislu Tyršove ideje“. „Sokolstvo hoće i mora u smislu svojih načela, da jača naš narod tjelesno, moralno i duševno u pravcu vječitog kretanja i Tyršove nauke“.

Prema tomu se sav život i rad Sokola po Tyršovu duhu vrši i teče bez Boga, bez vjere: Sokol je dakle po sebi sasvim bezvjersko društvo. Ali budući da Sokol prema tim načelima radi među mladeži i u naročtu te hoće da za sebe predobije sav narod, ruši on u srcima svojih članova svaku a napose katoličku vjeru: nije dakle samo bezvjersko, već je i protuvjersko društvo.

Nije ni Češki Sokol odmah u početku otvoreno priznao svoj protuvjerski duh, ali poslije rata godine 1920. izjavio je: „Sokol ne može biti pristajša Rima, mi jesmo i moramo biti proti katolicizmu“.

Prema tim izjavama je češki Sokol zaista i radio, a jednako je radio i bivši Jugosokol u Hrvatskoj i Sloveniji. Kazuje nam to odrešita i jasna riječ jednoga jugosokola u listu „Ncvi Rod“ od 1. ožujka 1920. Tu se veli: „Pa bar je to jasno, da nijedan Sokol ne može biti rimski vjernik, duševni rob. Zaista se Sokolstvo i katolicizam isključuju, i nepošten je onaj, koji to ikada pomisli da zaniječe. Jednom za uvijek, jednom za sve Sokole: mi smo u boju protiv Pape, kardinala i svih nenarodnih popova.“ Tako bivši Jugosokol, a SKJ ne može također drugačije, jer je isto, što je bio bivši Jugosokol.

To je jasno izjavio prvi podstarosta SKJ na sjednici predsjedništva Saveza Slovenskog Sokolstva u Pragu dne 11. siječnja 1931. On je rekao, da je Sokolstvo „po unutrašnjoj strani u srcima i dušama ostalo, kakovo je bilo i prije u smislu sokolske ideje. Naše sokolske organizacije sve su u

duhu starih tradicija sokolskog bratstva Tyršovih ideja. Dok stojimo na čelu mi stari Sokoli, u novoj organizaciji vladat će stari duh slovenskog sokolskog bratstva.“

Pa isto je izjavio i sam Savez SKJ na svojoj skupštini u ožujku prošle godine, gdje je službeno i svečano proglasio, da današnji Sokol nije ništa drugo nego nasljednik ranijeg Sokolstva, a zadatak mu je, da radi u istom smjeru u kojem se radilo prije!

To je zaista jasno rečeno. A što to znači? To znači, da će SKJ isto orako raditi protiv vjere, kako je radio bivši Jugosokol.

Ali, govore nam Sokoli, zar nije u pravilima Sokola jasno označeno, kako se imadu Sokoli vladati prema vjeri. „Sokolstvo“ — veli se tamo (Ciljevi i putevi, str. 21) — „poštuje svako vjersko uvjerenje i osjećanje, jer smatra, da je vjera najsvetiji deo unutrašnjeg života svakog pojedinca. Usled toga je Sokolstvo dužno, da jednako poštuje ispoljavanje svakog verskog uverenja i osećanja. Svaki pripadnik sokolske organizacije može slobodno da izvršava zapovesti i propise svoje vere i crkve.“

I sam podstarosta napisao je knjigu „Tyršovo Sokolstvo“, u kojoj i preko mjere veliča Sokolstvo i njegove ciljeve: požrtvovnost pojedinca za dobrobit cjeline, ljubav domovine, ustrajnost u radu, jednakost, bratstvo i slobodu itd.

Sve to, što je lijepo i istinito u toj knjžici, nije iznašao Tyršovo, već je sve to i kršćanska vjera od svoga početka naučavala i dala najsjajnije primjere u svojim sljedbenicima. On ističe, kako Crkva nema u Tyršovom Sokolstvu protivnika ni čak neprijatelja, te se poziva na spomenuta mjesta iz Pravilnika. To je sve lijepo rečeno, ali kako prema tome izgleda život i rad Tyršova Sokolstva?

Vjera je jako nježna biljka. Nju treba od najranijeg djetinjstva brižno gojiti i njegovati, jer će inače zahiriti i napokon usahnuti. Velika je i sveta dužnost roditelja i škole, da u dušu

djeteta usade i onda njeguju tu nježnu biljku, a naročita je dužnost sv. Crkve, da vjersku odgoju rukovodi i provodi za čitava života čovjekova, jer je za to od Boga osnovana. — U sokolskom pak uzgoju nigdje se ni ne spominje Bog i vjera, nika da se ne upozoravaju članovi na vjerske dužnosti njihove, već se radi upravo protivno.

Osvijetlimo sad život i rad SKJ s nekoliko primjera, a imade ih prepuno.

Geslo, dakle najveća briga, bivšeg Jugosokola bila je „odcrkvenjenje misli i čuvstva“. Što znači to „odcrkvenjenje“? Tu su riječ skovali slovenski Jugosokoli i hoće da kažu, da Sokolstvo ide za tim, da misli i čuvstva ljudi odvraća od Crkve: dakle da se iščupa iz duše i srca vjernika ljubavi i privrženosti sv. Crkvi. „Procesije treba smatrati kao licumjerje i nasilje. Što je za naše protivnike procesija, to je za nas sokolski ophod sa zastavama i glazbama.“ Tako bivši Jugosokoli, a to isto čini i SKJ, gdje god je i koliko je Tyršov duh već dovoljno pronikao sokolske načelnike, prednjake, prosvjetare i druge vođe. To je razlog, što se protuvjerske pojave ne zapažaju posvuda u jednakoj mjeri, ali Tyršovo Sokolstvo posvuda u najmanju ruku ne pita za vjeru niti za vršenje vjerskih dužnosti, već čini upravo protivno. Zato:

1. Tyršovi Sokoli kao društvo ne smiju prisustvovati nikakvim crkvenim obredima. Samo nekoliko značajnih

primjera, jer ima sličnih primjera bez broja. Kad je splitski biskup jednom pozvao društva u gradu, da prisustvuju tjelovskoj procesiji, odgovorio je SKJ, da sokolska društva ne mogu sudjelovati kod takovih svečanosti. — Kod proslave 700-godišnjice sv. Antuna na Visu htjeli su članovi sokolske glazbe, da za sebe, ne kao Sokoli, sudjeluju, samo su zamolili, da im se dopusti upotreba glazbala, no uprava sokolske župe im je to uskratila. — Sokoli u jednoj župi kraj Varaždina prisustvovali su u početku svim crkvenim svečanostima, ali su na prigovor sokolske župe u Varaždinu morali napustiti taj običaj. — Kod velikog sokolskog sleta na Vidovdan u Splitu, kod kojega su sudjelovali i sokolski izaslanici češkog i poljskog Sokola, vidjelo se u crkvi samo poljske Sokole, jer oni stoje na katoličkim načelima.

2. Mnogo je gore, što SKJ, da narod još više odvraća od Crkve, drži svoje sletove na nedjelje i blagdane, i to prije i poslije pođne, a to na način, da članstvu ne dađu ni prigode ni vremena za vršenje vjerskih dužnosti. I opet samo nekoliko primjera.

Kad je prošle godine zagrebački nadbiskup u Novoj Gradiški obavljao svečanu crkvenu službu, a to je bilo davno prije oglašeno, sazvaio je SKJ slet iz čitava kraja, i upravo kad je imala početi služba Božja, prolazili su Sokoli upravo kraj crkve, a nisu baš morali tuda proći, sa svojom glazom

na mjesto sastanka. Premda je toga dana bilo više sv. misa, nije se našao nijedan Sokol u crkvi.

U Boštanju ob Savi bile su mjeseca maja prošle godine sv. misije. I upravo za vrijeme misija, dne 14. maja na blagdan Uzašašća Gospodinova, održao je tamošnji Sokol sa sokolskim naraštajem slet, premda su misionari lijepo molili da se slet ne drži za vrijeme misija. Djeca su se vježbala u dvorištu jedne gostione, a onda prisustvovala javnom plesu uz svirku harmonike. Svim tim bio je narod sablažnjen i govorio: Kamo vode našu djecu, i to za svetih misija!

Dne 11. rujna ove godine imao je SKJ, i to župe varaždinska i zagrebačka, slet u Krapini, gdje je tada veliko proštenje na Trskom Vrhu. Došla je na proštenje procesija hodočasnika pod vođstvom svoga župnika pjevajući svete pjesme i u najvećem redu. Prije nego li što je procesija došla do glavnog trga u Krapini, zabranio je općinski redar hodočasnici pjevati svete pjesme, jer da to smeta Sokole. Ali su zato, što na glavnom trgu, što u dvorištu Sokolskog Doma, padali povici: „Dolje crna internacionala! Dolje Rim! Dolje Papa!“ — Takvi povici čuli su se i na drugim mjestima. Svi govori kretali su se oko navale na katoličku Crkvu i vjeru. Glavni govornik upotrebio je i tako proste riječi, kakove se ne mogu ponoviti u iole pristojnom društvu. Išao

Patriotizam hrvatskoga svećenstva

U listopadu god. 1925. povodom hiljadugodišnjice našega hrvatskoga kralja Tomislava priređena je u bijelom Zagrebu kulturno-umjetnička izložba. Ova je izložba bila prekrasna. Iz nje je svatko mogao vidjeti i uvjeriti se, kako je usko združena ku tura našega hrvatskoga naroda sa katoličkom Crkvom i njezinim svećenstvom. G. Lunaček, izvjestitelj jednoga velikog liberalnog dnevnika („Obzora“), ovako je tada pisao: „Posve je razumljivo, da je prvi dojam sa izložbe taj, da je rimokatolička Crkva bila odlučnim kulturnim i političkim stvaraoцем u našoj historiji.“

Rimokatolička nas Crkva spaja sa psihom onoga, što se u svjetskoj povjesnici označuje pojmom Evrope, makar danas i Evrope, koja

je na smrt bolesna. Ta izložba to naj bolje pokazuje i mi taj evropeizam i osjećamo u njoj. Mi osjećamo i vidimo na pojedinim predmetima, kako je na barbarskoj slavenskoj rasi rimokatolička Crkva kroz deset stoljeća kalamita tečevine — i to za onda najnovije tečevine evropske kulture.“ Ovako piše liberalna novina i govori živu istinu, nepobitnu činjenicu, jer čitava prosvjeta hrvatskoga naroda je

nadasve djelo katoličkoga svećenstva. S pravom zato tvrdi učenjak dr Franjo Bulić: „Hrvatska prosvjetna povijest počinje 9. vijeka“, t. j. pokrštenjem Hrvata.

„Nijedna povjesna činjenica, piše Devivier, nije tako dokazana kao što ta, da se Crkva uvijek brižno starala za narodnu prosvjetu... Gdje god je kršćanska vjera sagradila crkvu, podigla je i školu.“ Napose to vrijedi za hrvatski narod, komu su katolički svećenici otvorili prve škole, i osnovne i srednje i više, sačuvali stare umjetnine, podigli najsajnije građevine i uvijek njegovali sve lijepe umjetnosti te veliki dio naših zemalja pretvorili u plodnu i prikladnu zemlju za stanovanje.

Odalečiti se od napretka i od kulture, koja dolazi od katoličke Crkve i rimskoga Papinstva, značilo bi

POSITE

CIPELE

Jer Vam neće biti nezahvalne.
Snižene cijene svim cipelama!
Naročito ženskim i dječjim!
ŠIBENIK SPLIT
Kralja Tomislava Marulićeva 7.

Je dapače tako daleko da je svetogrdno isporučivao Spasitelja Našega Isusa Krista sa Tyršom i ovoga stavio nad Krista.

3. Još gore — dā, najgore je to, što SKJ, da svoje članove što jače poveže uza se i odvrti od Crkve, izvršuje svoje sokolske sastanke redovito plesom i pijankom do kasno doba noći, dapače i do zore. Daju se i predstave, koje imaju takovu sadržinu, da je n. pr. jedna školska oblast zadržala jednu takovu predstavu igrati u školskim prostorijama, a drugu zabranila đacima prisustvovati drugoj takovoj predstavi. Sokolstvo nadalje u sve većoj mjeri širi odvratnu golotinju u vježbanju i u javnim nastupima bez ikakve potrebe, a uz pogibelj, da se u mladeži pobudi duh razvraćenosti i da se otuđi Crkvi i vjeri. — Tako se raširila čudorednost u našem mladom naraštaju, tako se potkapa i ubija vjera. Što će biti od našega naroda, ako taj Tyršov sokolski uzgoj bez vjere i Boga zaista prođe u široke slojeve naroda?

Kako vidite, predragi vjernici, uzgoj po Tyršovim načelima neiskazano je pogibeljan za vjerski i čudoredni život vaše mladeži, za Crkvu katoličku, a po našem najdubljem uvjerenju i za našu državu.

Stoga vas, predragi vjernici, po dužnosti svojoj na tu pogibelj najozbiljnije upozoravamo, pa vas pozivljemo, kako smo to učinili već godine 1921., da od djece vaše ovu pogibelj

za naš hrvatski narod — kao što i za svaki drugi narod — ocijepiti se od glavnog izvora istine, svetosti i života. Neka nam dakle porijest, t. j. djela i događaji dokažu patriotizam hrvatskoga svećenstva za hrvatski narod.

I. PROSVJETA

Neznaje je otac primitivnosti i nečudoreda te lako dovodi do nevjere i praznovjerna. Na korist je Crkvi, da goji znanost. Na to je prinuđena, da može bolje tumačiti, dokazivati i braniti vjerske istine. Zato Crkva nastoji da uzgaja i uči narod. Katolička Crkva je obuzdala evropske barbarske narode, te ih iz divljaštva privela k čudoredu, tako te su oni onda ostalim narodima postali vođe i učitelji. Svećenici su oni, koji su prvi širili pouku i utemeljili prve škole u našem hrvatskom narodu i naobrazili ga prosvjetljujući ga i oplemenjujući

otklanjate, jer će Gospodin Bog tražiti od vas strog račun, kako ste se brinuli za vjerski i čudoredni odgoj svoga poroda.

Ovo vrijedi tako dugo, dokle god bude SKJ stajao na Tyršovim načelima, dokle god budu „Putevi i ciljevi“ pravila za život i rad Sokola Kraljevine Jugoslavije, dokle god budu na čelu Sokolstva stari Jugosokoli.

Predragi vjernici! Rođenje Spasitelja slavili su anđeli pjevajući: „Slava Boga na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje!“ Slava Božja i mir ljudi, to je bila svrha, poradi koje je Spasitelj naš, Sin Božji, došao na svijet. Opraštajući se od svojih učenika uoči gorke svoje smrti, sam Spasitelj govori im: „Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam.“ Mir u duši, mirno i spokojno srce, to je veliki dar, što nam ga je dao naš predragi Spasitelj Isus Krist. Ali čujte, predragi vjernici, drugi put govori Isus: „Ja sam došao da bacim oganj na zemlju, i što ću drugo, nego da se zapali. Mislite li, da sam došao da mir dadem na zemlju; ne, kažem vam, nego razdor.“ Oganj je oganj: on peče i žeže, on izjeda rđu, tali i čisti dragocjene kovine. Ovakovo čišćenje treba da prođe svaki čovjek, jer u svakom imade mana, mrlja, grijeha. I zato je Isus došao, da se svačije srce očisti kao zlato u ognju. A oganj, koji ovo čišćenje obavlja, koji je sam Spasitelj donio na svijet, to je navka njegova i sred-

stva milosti što nam ih je namro. Sve to ide za tim, da se duša očisti od grijeha i da se zapali u srcima našim ljubav Božja. Dok do toga dođe, da ta ljubav raspali srca naša, moramo proći bolno čišćenje, jer se grješno srce samo silom i samoprijegom oslobađa grijeha i zla. No kad je ta ljubav prevladala u našim dušama, nastaje u njoj Spasiteljev mir, ona spokojnost duše, ono neprocjenjivo blago, koje nam nitko ne može oteti. Ali taj dar Božji neće da prime ljudi od ovoga svijeta, oni, koji se boje onog bolnog čišćenja od grijeha; oni, koji neće da ljube svoga Boga i zahvalnim i poniznim srcem prime nauku i milost Spasiteljevu i živu prema njegovim zapovijedima, već vole da robuju tako varavim i prolaznim zemaljskim dobrima: bogatstvu, časti, uživanjima, grijehu. Zato nastavlja Spasitelj: „Mislite li, da sam došao da mir dadem na zemlju. Ne, kažem vam, nego razdor.“

Već tada, kad je bl. Djevica Marija prikazala dijete Isusa u hramu, reče joj starac Simeon: „Gle, ovaj je postavljen na propast i uskrsnuće mnogima u Izraelu, i za znak, kome će se protiviti.“ (Luka 2, 34).

I napadali su Isusa i mrzili svi oni, u kojima nije bilo ljubavi Božje. Tu mržnju prenijeli su poslije neprijatelji Isusa Krista na sv. Crkvu. To je Spasitelj često prorekao svojim učenicima, a najjasnije pri oprostaju od njih prije svoje

za učenjake“. Benediktinci su imali pedesetak samostana u samoj Dalmaciji, a oko 300 u svim našim hrvatskim krajevima.

Ako je svećenstvo uzelo pero u ruku, to je bilo samo iz ljubavi prema narodu i radi naroda. Osim crkvenih stručnih knjiga hrvatsko svećenstvo je napisalo mnogo drama, priča, pjesama, te ogromnih zbornika, neke vrste enciklopedija (sveznadara). Zbornik *svećenika Ivana iz Poljane* kraj Zadra iz XVI. vijeka ima 1.569 stranica velikoga formata. Svećenstvo je pak bilo veoma siromašno, te je često uz ostali svoj dšobrižnički posao moralo i da kopa zemlju ili da ide na ribanje, da može preživjeti. Radi neprestanih navala polumjeseca naši svećenici morali su često da mjesto križa i pera uzmu u ruke mač.

(Nastavlje se.)

neke i smrti, kojom je dovršio djelo spasenja. I ta velebna borba za Krista i protiv Krista trajat će do svršetka svijeta. Ali Gospodin je već na početku svoga javnog djelovanja učenicima svojim rekao i ovo: „Blago vama, kad vas pogrde i usprogone i uzgovore na vas sve zlo ležući mene radi. Veselite se i klikajte, jer je vaša plaća velika na nebesima.“ (Mat. 5, 11—12.). Na koncu pak života reče im: „U svijetu ćete imati tjeskoba,

Dano sa *Biskupskih konferencija:*
U Zagrebu, dne 17. studenoga 1932.

Dr. Ante Bauer, v. r.

nadbiskup zagrebački,
predsjednik bisk. konferencija

Dr. Nikola Dobrečić, v. r.

nadbiskup barski i primas srpski.

Dr. Ivan Ev. Šarić, v. r.

nadbiskup vrhbosanski

O. Ivan Rafoel Rodić, v. r.

nadbiskup beogradski i apostol. admin.
banatski.

Ó. Alojzije Mišić, v. r.

biskup mostarski.

Fra Jozo Garić, v. r.

biskup banjalučki

Dr. Antun Akšamović, v. r.

biskup đakovački i apost. admin. baranjski

Dr. Dionizije Njaradi, v. r.

biskup križevački

Dr. Jerolim Mileta, v. r.

biskup šibenski i apost. admin. zadarski

P. S. Ova se zajednička poslanica jugoslavenskog katoličkog Episkopata imade pročitati u svim crkvama dne 8. siječnja 1933.

Izjava hrvatskog metropolite

Zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr Antun Bauer dao je slijedeću izjavu:

Povodom Poslanice katoličkog Episkopata Jugoslavije o Tyršovoj ideologiji odgoja u SKJ nastala je beskrajna hajka protiv Episkopata i katoličke Crkve. Na sve nekvalificirane napadaje, uvrede, klevete i grožnje imam da kažem samo ovo: „Oče opresti im, jer ne znadu što čine.“ Ja pako znam za riječi Boga i Spasitelja našega: „Blago vama, kad vas pogrde i usprogone i uzgovore na vas sve zlo, lažući mene radi.“

Hoću samo da utvrdim neke činjenice:

1. Poslanicu Episkopata dovode u svezu „s punktacijama“ političkih ljudi. Najodrešitije izjavljujem, da naša Poslanica nije ni u kakvoj svezi s tim „punktacijama“. Nakon skoro četirigodišnjeg bezuspješnog na-

ali se uzdajte, jer sam nadvladao svijet.“

Pređrugi vjerricit! Draga katolička braćo! Samo u Kristu je spas, naša vječna i vremenita sreća. Ostanimo vjerni Kristu Bogu i Spasitelju našem u katoličkoj Crkvi, kako su joj bill vjerni i ocevi neši kroz tisuću godina našega narodnog opstaraka. Ostanimo čvrsti u vjeri naših otaca i ne dajmo, da nas od te vjere odvrti Sokolstvo, koje neće da znade za našega Spasitelja ni za pošteno naše hrvatsko (slovensko) ime. — Amen.

Dr. Kvirin Klement Bonefačić, v. r.

biskup splitski

Dr. Josip Srebrnić, v. r.

biskup krčki

Dr. Ivan Franjo Gnidovec, v. r.

biskup skopljanski

Miho Pušić, v. r.

biskup hvarski

Dr. Josip M. Carević, v. r.

biskup dubrovački

Dr. Grgur Rožman, v. r.

biskup ljubljanski

Dr. Ivan Starčević, v. r.

biskup senjski

Lajčo Budanović, v. r.

biskup, apostol. admin. bački

Dr. Ivan Tomažić, v. r.

biskup, zastupnik mariborskog biskupa

Antun Milošević, v. r.

gener. vikar i delegat biskupa kotorskoga.

i sastavili, i poradi toga sada tolikom hajka protiv njih: čak se traži njihov izgon iz Jugoslavije.

Ja najodlučnije izjavljujem, da oči Isusovci nisu imali upravo nikakva posla ili udjela kod ove Poslanice. Ova tvrdnja protivnika zlobna je kleveta iznesena samo za to, da se može protiv Isusovaca podići hajka i bura, i da se tako nađe barem neka izlika za njihov izgon iz Jugoslavije.

Ja naprotiv znam i ovdje na javu iznosim, da su se već davno u Beogradu javljali prohtjevi, da se Isusovci protjeraju iz Jugoslavije, a o tome se već i pisalo u javnim glasilima. Naročito su se pak takove glasine širile u Beogradu u decembru prošle godne, a o prošlom katoličkom Božiću donio mi je iz Beograda vijest jedan visoki državni dostojanstvenik, da „netko“ sprema zakon o izgonu Isusovaca. Nije dakle Poslanica našla razlog spremanja takova zakona, jer u decembru g. 1932. nije jošte nitko za nju znao, već je ona zlobno uzeta kao povod, da se dobije kakva takva izlika za izgon Isusovaca.

3. Za našu se Poslanicu nadalje veli, da je izdana po nalogu Sv. Stolice, pa čak i po želji Mussolinijevoj. Na ovu potonju tvrduju ja se samo zgražam i sa zgnušanjem je odbijam. Što se pako tiče Sv. Stolice, znade svatko, tko imade kakva pojma o diplomaciji Vatikana, da je to stvar sasvim nemoguća. Samo paklenska mržnja na Crkvu katoličku mogla je ovo izmisliti i upctrijebiti, da neupućene razdraži protiv Crkve katoličke.

Ja čakle najodrešitije izjavljujem, da Sv. Stolica niti je što znala o našoj Poslanici, niti je ikako niti ikoliko utjecala da se ona izdade.

Sva odgovornost za ovu Poslanicu pada samo na nas, katoličke biskupe Jugoslavije, a mi smo je izdali iz čisto vjerskih razloga, sa punim uvjerenjem, da će to biti samo na dobro Crkve katoličke i kršćanske vjere uopće, a ujedno i na istinsku korist Kraljevine Jugoslavije.

Dosadašnji njezin uspjeh — i to ne malen — jest taj, da su se „otkrile misli mnogih srdaca“ (Luka 2, 35), te je čitavom narodu otkriveno, koliko i kakovih neprijatelja imade katolička Crkva u Jugoslaviji.

U Zagrebu, dne 25. januara 1933.

† Antun

nadbiskup, predsjednik biskupskih konferencija

2. Tvrdi se, da su Isusovci kumovali toj Poslanici, dapače da su je oni

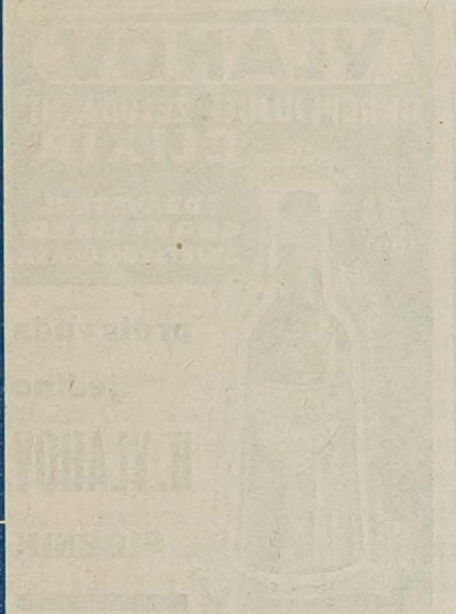
070

Hrvati katolici!

Širite „Katolik“

i katoličku

štampu!

Roojendan hrvatskog metropolite

Zagrebački nadbiskup i hrvatski metropolit dr Ante Bauer je ovih dana proslavio 22. obljetnicu svoga posvećenja za biskupa, a u subotu 11. t. mj. svoj 78. rođendan. Dični naš svećar ovom prilikom je primio mnogo-brojne čestitke iz čitave države, a napose iz svih hrvatskih krajeva. I naše Uredništvo i Uprava mu ovom prilikom izrazuju izraze najvećeg štovanja i odanosti.

Za našu sirotinju

MILODARI. S današnjim brojem počinjen o donositi iskaz svih milodara, koje smo dosad primili: Preuzv. g. dr Jerolim Mileta, biskup, Din 1.000; don Ivan Bjažić i don Ante Radić po Din 500; Trafika „Karitas“ Din 200; fra Pavao Silov i Justo Dellagiovanna po Din 100; Grgo Radić Din 90; Resy Rismor do Din 60; Okružna Banka, Mate Jadronja, Šime Antić i Anka Paut po Din 50; don Krsto Stošić Din

45; Jozica Radić, Ante Zaninović, Jela Aleksić, Antica ud. Pasini i Rita Lušić po Din 30; dr Ante Nikolić, Šime Zenić, Olga Vlašić, Marica Mirković, Braća Stegić, Mate Katalinić, Stjepan Karković, Vinko Gospodnetić, „Putnik“ — Šibenik, prof. Mira Sertić, Ema ud. Dulibić, Giacinto Mattiazzi i Danica Šerović po Din 20; Aleksandar Anweiler, Šime Morić, Smiljka Šarić i Ivan Bastjančić po Din 15. Skupa Din 3.265. S iskazom ostalih milodara nastavićemo u slijedećem broju. Dotle gornjim darovateljima u ime naše sirotinje najsrdačnije zahvaljujemo. Bog im obilato platio! Ugledali se u njih i drugi!

NAŠA KANCELARIJA nalazi se u Kat. Domu. Otvorena je svakoga dana od 10—12 sati ujutro i od 6—7 sati uveče. Tu se mogu predati svi milodari u novcu, odjeći i hrani. Njoj neka se prijavljuju i siromasi. Novčani milodari mogu se predati i u Trafici „Karitas“ (kraj dućana g. Grgo Radića).

ODBOR „KATOLIČKE KARITAS“

Iz katoličkoga Šibenika

PAPIN DAN. Kako smo već javili u prošlom broju, Papin dan, t. j. 11. godišnjica krunisanja sv. Ora Pape Pija XI, proslaviće se u našim dvjema biskupijama u nedjelju 12. t. mj. Po svim crkvama biće svečana služba Božja sa „Tebe Boga hvalimo“. — U Stolnoj Bazilici sv. Jakova biće svečana pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa u 11 sati ujutro, a u 5 sati popodne iza sv. ruzarija biće prigodni govor Isusovca mp. o. M. Rabadžija, poznatog vrsnog propovjednika, pak „Tebe Boga hvalimo“ pred izloženim Svetotajstvom i pontifikalni blagoslov. — U 6.30 sati naveče biće u Katoličkom Domu svečana akademija. Uz prigodni govor, deklamaciju, pjevanje „Cecilijanskoga Zbora“ i sviranje salonskog orchestra odigraće će Križari historijsku dramu u 4 čina „Flavije Konstantin“. Za djecu će se popodne u 2 sata davati ova drama s jednim prigodnim govorom uz snižene cijene. Na večernju se priredbu ne će pripustiti djeca, pak se umoljavaju roditelji, da ih sobom ne vode.

OBLJETNICA IMENOVANJA NAŠEGA PREUZV. BISKUPA. U utorak

14. t. mj. navršuje se 11. obljetnica imenovanja našega preuzv. biskupa. Mi mu i ovom prilikom izrazujemo čuvstva svoje sinovske odanosti, ljubavi i poslušnosti toplom molbom Svevišnjem, da nam ga još dugo poživi na što veći procvat povjerenih mu biskupija.

DRUŠTVO KATOLIČKIH MUŽEVA u Šibeniku poslalo je zagrebačkom nadbiskupu preuzv. g. dru Antunu Baueru prigodom njegovog 78. rođendana slijedeći pozdrav: „Preuzvišeni gosp. Metropolito! Društvo katoličkih muževa u Šibeniku sa svoga sijela 2. II. 1933. čestita Pretzvišenom Natpastiru 78. rođendan, proseći od Sve-mogućega, da poživi V. P. još mnogo godina za dobrobit našega hrvatskog katoličkog naroda. Istodobno u času ove bjesne borbe protiv našega katoličkog Episkopata izrazuje neograni-

čenu odanost i sinovsko poštovanje V. P. i cijelom Episkopatu kao zastupnicima sv. Oca.“

ZAJEDNIČKA SV. PRIČEST ČLANOVA KAT. DRUŠTVA. U nedjelju 12. t. mj. članovi i članice svih naših katoličkih društava imaju u 7 sati ujutro u stolnoj bazilici sv. Jakova zajedničku sv. pričest, koju će namijeniti za sv. Oca Papu.

NAŠ ZADNJI UVODNIK „NAKON POSLANICE KATOLIČKOG EPISKOPATA“ prenijela je u cijelosti đakovačka „Narodna obrana“ od 4. t. mj.

DAROVANI U FOND „KATOLIKA“. U fond našega lista darovali su: Don Marko Cvitanović (Prašman) Din 50 u znak slaganja s našim katoličkim episkopatom i Joso Klarić Din 10. Da počaste uspomenu pk. Nikole Meznarića: Don Joso Felicinović Din 20 i don Frane Grandov Din 10. — Uprava im harno zahvaljuje.

PRVORAZREDNO VELIKO TVORNIČKO SKLADIŠTE POKUĆSTVA koje izrađeno u raznom modernom stilu iz raznog finog drva, kao i gvožđa, metala i t. d. nabavlja po nacrtima i prema želji tačno i brzo FRANE KARADJOLE, trgovac Šibenik, Wilsonov trg, kod stolne crkve sv. Jakova.

VLAHOV

OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI ELIXIR

KUĆA
U TEM
GOD.
1861.

ZDRAVSTENI
GORKI LIKER
SVJETSKOG GLASA

proizvađa
jedino
R. VLAHOV
SIBENIK

PRVA DALMATINSKA TVORNICA CRKVENIH VOŠTANIH
SVIJEĆA NA PARU

LJUBO MANOJLOVIĆ — ŠIBENIK

Izrađujem crkvene voštane svijeće svake veličine.
Specijalna izradba svijeća sa nakitima iz najbolje vrsti „pašarina“.